

ZALECENIA

KOMISJA

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 4 grudnia 2008 r.

w sprawie kryteriów wywozu odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego do krajów trzecich

(notyfikowana jako dokument nr C(2008) 7570)

(2008/956/Euratom)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w szczególności jego art. 33 akapit drugi i art. 124 tiret drugie,

uwzględniając dyrektywę Rady 2006/117/Euratom z dnia 20 listopada 2006 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad przemieszczaniem odpadów promieniotwórczych oraz wypalonego paliwa jądrowego⁽¹⁾, w szczególności jej art. 16 ust. 2,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zasady ochrony przed promieniowaniem uzgodnione na szczeblu międzynarodowym dają podstawę do ustanawiania środków ochrony przed niebezpieczeństwem wynikającym z promieniowania jonizującego emitowanego przez odpady promieniotwórcze oraz wypalone paliwo jądrowe.
- (2) Aby zapewnić skuteczność takich zasad, należy je włączyć do krajowego systemu regulacyjnego.
- (3) Zgodnie z panującą we Wspólnocie kulturą bezpieczeństwa w zakresie działań dotyczących substancji promieniotwórczych, wymagany jest wyraźny podział ról między organy regulacyjne a operatorów, gwarantujący właściwą gospodarkę odpadami promieniotwórczymi oraz wypalonym paliwem jądrowym.
- (4) Decyzja o zezwoleniu na transport odpadów promieniotwórczych lub wypalonego paliwa jądrowego do krajów trzecich leży w gestii właściwych organów państwa członkowskiego wywozu.
- (5) Właściwe organy państwa członkowskiego wywozu powinny sformułować opinię opartą na kryteriach, o których mowa w art. 16 ust. 1 lit. c) dyrektywy

2006/117/Euratom, na temat administracyjnych i technicznych możliwości krajów trzecich w zakresie prowadzenia bezpiecznej gospodarki odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym, jak również na temat adekwatności struktur regulacyjnych tych krajów.

- (6) Wdrażając te kryteria państwa członkowskie powinny stosować do nich zasadę hierarchii.
- (7) Podstawowym właściwym międzynarodowym aktem prawnym dotyczącym bezpieczeństwa gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi jest Wspólna konwencja w sprawie bezpieczeństwa gospodarowania wykorzystanym paliwem jądrowym i zarządzania odpadami radioaktywnymi.
- (8) Poza spełnieniem szeregu kryteriów, przy udzielaniu zezwolenia na wywóz odpadów promieniotwórczych lub wypalonego paliwa jądrowego do kraju trzeciego mogą być brane pod uwagę inne względy, takie jak kwestie polityczne, gospodarcze, społeczne, etyczne, naukowe i kwestie bezpieczeństwa publicznego.
- (9) W art. 2 dyrektywy 2006/117/Euratom mowa jest o prawie państwa członkowskiego lub przedsiębiorstwa usytuowanego w tym państwie członkowskim, do którego mają być wywiezione odpady promieniotwórcze w celu ich przetworzenia lub mają być przewiezione inne materiały w celu odzyskania odpadów promieniotwórczych, do zwrotu odpadów promieniotwórczych po ich przetworzeniu do kraju ich pochodzenia. Artykuł ten stanowi również, że dyrektywa 2006/117/Euratom nie narusza prawa państwa członkowskiego ani prawa przedsiębiorstwa z tego państwa członkowskiego, do którego wypalone paliwo jądrowe ma być przemieszczone w celu ponownego przetwarzania, do zwrotu odpadów promieniotwórczych odzyskanych w wyniku ponownego przetworzenia do kraju ich pochodzenia.
- (10) Kryteria określone w niniejszym zaleceniu są zgodne z opinią komitetu doradczego powołanego na mocy art. 21 dyrektywy 2006/117/Euratom,

⁽¹⁾ Dz.U. L 337 z 5.12.2006, s. 21.

NINIEJSZYM ZALECA:

- 1) Główne wymogi dotyczące wywozu odpadów promieniotwórczych lub wypalonego paliwa jądrowego do krajów trzecich, o których mowa w art. 16 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2006/117/Euratom, powinny być następujące:
 - a) ustanowienie i egzekwowanie przepisów krajowych w zakresie ochrony pracowników i ogółu społeczeństwa przed promieniowaniem; przepisy te powinny być spójne z odpowiednimi międzynarodowymi normami w zakresie ochrony przed promieniowaniem,
 - b) określenie spójnych ram prawnych dla potrzeb regulacji działań wiążących się z zagrożeniami, jakie stwarzają substancje promieniotwórcze, w tym odpady promieniotwórcze i wypalone paliwo jądrowe,
 - c) powołanie skutecznie działających, niezależnych organów regulacyjnych uprawnionych do wydawania zezwoleń, ich weryfikacji, oceny zapotrzebowania, odpowiedzialnych za kontrolę i egzekwowanie przepisów oraz dysponujących odpowiednimi zasobami,
 - d) wyraźny podział odpowiedzialności pomiędzy organy uczestniczące w różnych etapach gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi, w szczególności pomiędzy operatorów i organy regulacyjne,
 - e) system sprawozdawczości dla takich organów lub wydawania przez nie zezwoleń, przeznaczony dla organizacji odpowiedzialnych za gospodarowanie odpadami promieniotwórczymi lub wypalonym paliwem,
 - f) zapewnienie, że odpowiedzialność za bezpieczne gospodarowanie wypalonym paliwem jądrowym lub odpadami promieniotwórczymi spoczywa głównie na posiadaczu odpowiedniego zezwolenia oraz że każdy posiadacz takiego zezwolenia wypełnia swoje obowiązki,
 - g) istnienie wykwalifikowanej kadry potrzebnej do działań związanych z zachowaniem bezpieczeństwa w okresie eksploatacji obiektu służącego zagospodarowaniu wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych; a także dostępność odpowiednich środków finansowych w celu zapewnienia bezpieczeństwa obiektów służących zagospodarowaniu wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych podczas okresu eksploatacji oraz ich likwidacji,
 - h) ustanowienie i egzekwowanie odpowiedniego krajowego systemu odpowiedzialności osób trzecich,
 - i) ustanowienie i wdrożenie stosownych programów zapewnienia jakości w zakresie bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi,
 - j) odpowiednie środki ochronne i naprawcze, w tym informowanie zainteresowanych grup społecznych oraz opracowanie i testowanie planów postępowania w sytuacjach kryzysowych, które zostaną zastosowane w sytuacji zagrożenia radiologicznego w celu opanowania wycieku i złagodzenia jego skutków.
- 2) Aby ocenić, czy spełnione są powyższe wymogi dotyczące wywozu odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego do krajów trzecich, państwa członkowskie powinny uwzględnić zakres, w jakim kraje trzecie spełniają następujące kryteria:
 - a) kryteria główne:
 - członkostwo w MAEA i związane z tym przestrzeganie odpowiednich norm bezpieczeństwa Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej,
 - podpisanie, ratyfikacja i stosowanie się do Wspólnej konwencji w sprawie bezpieczeństwa gospodarowania wykorzystanym paliwem jądrowym i zarządzania odpadami radioaktywnymi, jako wyraz chęci wypełniania obowiązków wynikających ze wspólnej konwencji oraz dowód stosowania się do odpowiednich przepisów konwencji dotyczących bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi,
 - podpisanie i ratyfikacja Konwencji o ochronie fizycznej materiałów jądrowych i jej nowelizacji jako wyraz zobowiązania do zapobiegania przestępstwom związanym z materiałami jądrowymi oraz do wykrywania i karania takich przestępstw,
 - podpisanie, ratyfikacja i stosowanie się do Konwencji bezpieczeństwa jądrowego (CNS) jako najważniejszego aktu prawnego w zakresie bezpieczeństwa jądrowego, który również zawiera ważne przepisy na temat przygotowania na wypadek sytuacji kryzysowej i ochrony przed promieniowaniem,
 - objęcie umową o zabezpieczeniach MAEA obiektów służących zagospodarowaniu wypalonego paliwa w związku z podpisaniem i ratyfikacją Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej (NPT) oraz związanymi z nim dodatkowymi protokołami, by wykazać, że wypalone paliwo jądrowe nie jest wykorzystywane do celów innych niż cele pokojowe,
 - podpisanie, ratyfikacja lub stosowanie się do Konwencji wiedeńskiej o odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową, Protokołu wprowadzającego zmiany do Konwencji wiedeńskiej o odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową, Konwencji o dodatkowych odszkodowaniach za szkodę jądrową albo do Konwencji o odpowiedzialności osób trzecich w dziedzinie energii jądrowej z 29 lipca 1960 r., zmienionej protokołem dodatkowym z dnia 28 stycznia 1964 r. i protokołem z dnia 16 listopada 1982 r. (konwencja paryska), w celu wykazania, że w przypadku szkody jądrowej główną odpowiedzialność ponosi posiadacz zezwolenia.

b) kryteria dodatkowe:

- podpisanie, ratyfikacja i stosowanie się do Konwencji o pomocy w przypadku awarii jądrowej lub zagrożenia radiologicznego (AC) i Konwencji o wczesnym powiadamianiu o awarii jądrowej (ENC), aby wykazać, że w przypadku zagrożenia radiologicznego narażonej populacji zostaną przekazane właściwe informacje, oraz że w sytuacji zagrożenia radiologicznego zostaną zastosowane odpowiednie środki ochronne i naprawcze, łącznie z opracowaniem i testowaniem planów postępowania w sytuacjach kryzysowych, w celu zatrzymania wycieku i złagodzenia jego skutków,
- podporządkowanie się międzynarodowym aktom prawnym dotyczącym bezpieczeństwa transportu towarów niebezpiecznych, a w szczególności konwencji SOLAS i konwencji chicagowskiej, by wykazać, że faktycznie przeprowadzane są skuteczne kontrole morskiego i powietrznego transportu towarów niebezpiecznych.

- 3) Nie naruszając przepisów ust. 1, przy udzielaniu zezwolenia na wywóz odpadów promieniotwórczych lub wypalonego paliwa jądrowego do krajów trzecich mogą być brane pod uwagę inne względy, takie jak kwestie polityczne, gospodarcze, społeczne, etyczne, naukowe i kwestie bezpieczeństwa publicznego.
- 4) Właściwe organy państw członkowskich współpracują w celu wymiany informacji na temat stosowania się do niniejszego zalecenia.

Niniejsze zalecenie skierowane jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 4 grudnia 2008 r.

W imieniu Komisji
Andris PIEBALGS
Członek Komisji